

(Lipps T.) в 1885 р. у зв'язку з психологічною теорією впливу мистецтва. Одне з найбільш раних визначень емпатії знаходимо в роботі З. Фрейда «Дотепність і його відношення до несвідомого» (1905): «Ми враховуємо психічний стан пацієнта, ставимо себе в цей стан і намагаємося зрозуміти його, порівнюючи його зі своїм власним».

Розвиток емпатії - це процес формування етичних мотивів, що діють мимоволі, мотивації на користь іншого. За допомогою емпатії відбувається залучення дитини до світу переживань інших людей, формується уявлення про цінність іншого, розвивається і закріплюється потреба в благополуччі інших людей.

В свою чергу недостатній розвиток емпатії людини може бути чинником виникнення конфліктів та непорозумінь, як в міжособистісному плані, так і в більш широкому, на рівні між суспільствами. Також це може призвести до більш негативних наслідків. Тут можна назвати злочини, які вчинені людьми на базі жорстокості, цинізму, садизму.

Тема емпатії на сьогодні достатньо розглянута на всіх вікових етапах в житті людини. Однак не дивлячись на це дослідження даного феномену продовжуються. В нашій роботі ми висвітлюємо особливості прояву емпатії саме в юнацькому віці.

Досліджувана вибірка в роботі складалася з 30 осіб юнацького віку (віком від 17 до 25 років). Для виявлення прояву емпатії та її зв'язку з особливостями емоційної сфери були використані такі методики:

«Шкала емоційного відгуку» А. Мергабяна та Н. Епштейна;

Методика діагностики рівня емпатичних здібностей В. В. Бойко. (Тест на емпатію Бойко);

Тест емпатійного потенціалу особистості (І.М. Юсупов);

Диференціальна шкала емоцій К. Ізарда.

В ході проведення дослідження ми виявили, що люди в яких переважають позитивні емоції за шкалою емоцій К. Ізарда (інтерес, радість, подив, сором, провина), мають високий загальний показник емпатії (90%), та високі показники по шкалам прояву емпатії: емпатія до батьків (100%), емпатія до тварин (60%), емпатія до людей похилого віку (85%), емпатія до дітей (90%), емпатія до героїв художніх творів (75%), емпатія до незнайомих та малознайомих людей (80%). В той же час люди з переважанням негативних емоцій (горе, гнів, відраза, презирство, страх) мають низькі показники загального прояву емпатії та низькі показники по зазначених шкалах.

ЦІНІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СТУДЕНТІВ РІЗНОЇ СТАТІ

Безбородова М.С., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: д.психн., професор, професор кафедри психології та педагогіки ННІПП НАВС Хохліна О.П.

Ціннісна система людини - це складний регулятор людської життєдіяльності, який відображає у своїй структурній організації і змісті особливості об'єктивної дійсності, що охоплює і зовнішній для людини світ, і власне людину в усіх її об'єктивних характеристиках. Особистісні цінності виступають унормованими утвореннями як певні

у вигляді ідеалу, зразка для наслідування. У такому розумінні особистіші цінності утворюють внутрішній стрижень особистості, її ціннісну орієнтацію. На основі знання цієї орієнтації можливо цілісне розуміння і прогноз як окремих актів, так і всієї поведінки в широкому колі ситуацій, в усій повноті її варіантів. Вихід особистості у це поле передбачає її розвиток як «нормальний спосіб буття».

На теоретичному етапі дослідження було з'ясовано сутність проблеми дослідження та її ключових понять. Було виявлено, що цінність — будь-яке матеріальне або ідеальне явище, яке має значення для людини чи суспільства, заради якого вона діє, витрачає сили, заради якого вона живе. Цінності - це також соціально схвалювані уявлення більшості людей про те, що таке добро, справедливість, патріотизм, любов, дружба тощо. За результатами «Світового обстеження цінностей», що проводиться під керівництвом Рональда ІнГлеіарта, цінності людей зазнають поступових змін під впливом поліпшення матеріальних умов життя. Саме цінності виступають інтегративною основою як для окремо взятого індивіда, так і для будь-якої малої чи великої соціальної групи, культури, нації, для людства в цілому.

Психологічний аспект ціннісних орієнтацій, як одного з структурних компонентів спрямованості особистості, тісно пов'язаний з дослідженням її внутрішнього світу, суспільної поведінки, спрямованої на засвоєння і відтворення цінностей життя і культури. Особистіші цінності складають внутрішній стрижень особистості, який можна інтерпретувати як ціннісну етичну орієнтацію. Остання забезпечує цілісно-суб'єктивне розуміння окремих актів поведінки людини та сприяє побудові прогнозу її поведінки у більш широкому полі ситуацій. Усі різноманітні характеристики особистості першого курсу, що навчаються у Запорізькому державному медичному університеті за спеціальністю «лікувальна справа».

На емпіричному етапі дослідження використовувалися «Ціннісний опитувальник» (ЦО) Шварца та методика «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості С. С. Бубнова». Для аналізу емпіричних даних були застосовані методи кількісної й якісної обробки. Досліджуваними були 20 студентів (10 хлопців і 10 дівчат) університету за спеціальністю «лікувальна справа».

У результаті проведеного дослідження було виявлено, що цінності студентів різної статі майже не мають відмінностей. У всіх студентів переважають такі цінності (за методикою Шварца), як: духовність, безпека, зрілість, самовизначення та стимуляція. У дівчат ієрархія цінностей має такий вигляд: безпека, зрілість, дух ховність, самовизначення та соціальність. У хлопців же - духовність, зрілість, безпека, самовизначення та стимуляція. За методикою Бубнова у всіх студентів серед домінуючих є цінності: допомога та милосердя, приємне проведення часу, пізнання нового, здоров'я та повага інших людей. У дівчат ієрархію цінностей складають: допомога та милосердя, приємне проведення часу, повага інших людей, любов та здоров'я; у хлопців: пізнання нового, допомога та милосердя, приємне